

Dato:	Arkivkode:	Bilag nr:	Arkivsak ID:	J.post ID:
28.03.2023	GBR-0/0		22/18422	23/65700
Saksansvarlig:	Elise Alfheim			
Saksbehandler:	Jannike Hovland			

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Planutvalget	08.06.2023	125/23
Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur	08.06.2023	057/23
Formannskapet	14.06.2023	135/23

Planprogram for KDP for kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap 2023-2043 - 2.gangs behandling

Formannskapet 14.06.2023 135/23

Vedtak:

Planprogram for Kommunedelplan for kulturminner, som vist i dokument 6332795 fastsettes, jf. plan- og bygningsloven § 11-13.

Planutvalget, 08.06.2023 - 125/23

Innstilling:

Planprogram for Kommunedelplan for kulturminner, som vist i dokument 6332795 fastsettes, jf. plan- og bygningsloven § 11-13.

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur, 08.06.2023 - 057/23

Innstilling:

Planprogram for Kommunedelplan for kulturminner, som vist i dokument 6332795 fastsettes, jf. plan- og bygningsloven § 11-13.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Planprogram for Kommunedelplan for kulturminner, som vist i dokument 6332795 fastsettes, jf. plan- og bygningsloven § 11-13.

SAKEN I KORTE TREKK

Tidligere behandling

Forslag til planprogram ble behandlet i Formannskapetets møte 14.02.2023, sak 026/23, og vedtatt sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn. vedtak:

- *Forslag til Planprogram for Kommunedelplan for kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap, som vist i dokument 6092309, sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn, jf. plan- og bygningsloven § 11-13.*

Følgende tillegg ble også vedtatt for kommende planarbeid:

- *Forslag til Planprogram for Kommunedelplan for kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap skal inneholde alle kulturminner.*
- *Det bes om at det utredes støtteordninger for kulturminner i Bærum.*
- *Det bes om at det vurderes hvordan rådgivningstjenesten for private eiere av kulturminner i Bærum kommune styrkes.*
- *Kulturminneplanen skal også beskrive og indentifisere kulturminner fra tiden etter 1940. Det bør legges særlig vekt på enhetlige områder og tematiske registreringer i tillegg til enkelt kulturminner.*
- *Kommunedirektøren bes kartlegge gravplasser med kulturminneverdi.*

Disse tilleggene ble innarbeidet i planprogrammet før høring/offentlig ettersyn.

I Planutvalgets behandling av saken 09.02.2023, sak 013/23, ble det oversendt en liste på 12 punkter som bes vurdert innarbeidet i arbeidet med handlingsplanen. Under er punktene gjengitt og kort kommentert:

Følgende punkter bes vurdert i arbeidet med handlingsplanen:

1. *Hvordan kommunen kan bruke sine erfaringer og kunnskap i kontakt med både offentlige og private når det arbeides med utvikling og innovasjon knyttet kulturminner, kultur miljø og kulturlandskap.*
2. *Bevaring gjennom bruk og ny bruk er ofte det beste bevaringstiltak. Planen bør inneholde en eksempelsamling som viser hvordan kulturminner/-landskap/-miljø kan utvikles gjennom ny og endret bruk. (Flytårnet og Kommunegården er godt eksempel på bevaring og ny bruk)*

Kommentar: Punkt 1 og to berører tematikken som er spesielt aktuelt ved arbeidet knyttet til måloppnåelse og utvikling - hvordan kulturminner og kulturmiljø kan utvikles og bygge opp under overordnede målsettinger, og kan være aktuelt også som del av handlingsplanen. Tematikken vil innarbeides og håndteres i det videre arbeidet.

3. *Kommuneplanen skal definere gjennom verdifastsetting hva som skal bevares.*

Kommentar: Intensjonen her er helt i tråd med det som er lagt til grunn for pågående og gjennomført kartlegging, verdifastsetting skal gjøre det enklere å

vurdere behov for vern og handlingsrom for ny bruk/ombygging/tilpasning mv.

4. *For å ivareta kulturminner i nye offentlige og private byggeprosjekter, skal ny bebyggelse som hovedregel forsterke kulturminnekvitetene og tilpasses eksisterende bebyggelse med et arkitektonisk slektskap til eksisterende bebyggelse.*

Kommentar: Tilpasning av ny bebyggelse til eksisterende kulturminner, vil være aktuelt å innarbeide som retningslinjer for kommende planer - retningslinjer som kan vurderes innarbeidet som bestemmelser i kommende planer på sikt.

5. *Det skal fremkomme hvilke støtteordninger som finnes for utvikling av kulturminner/kulturmiljøer og kulturlandskap.*

Kommentar: Omtale av ulike støtteordninger og veiledning til hvor disse finnes, vil være et viktig tema i handlingsplanen, og omfattes av tema i planprogrammet under Formidling/informasjon.

6. *Det bes om at det utredes støtteordninger for kulturminner i Bærum .De kunne vært knyttet opp mot reguleringsplaner med formål bevaring, eventuelt særlige bygningstyper, som enhetslovene i landbruket eller bygninger fra bestemte perioder.*

7. *Det bes om at det vurderes hvordan rådgivningstjenesten for private eiere av kulturminner i Bærum kommune styrkes.*

8. *Kulturminneplanen skal også beskrive og identifisere kulturminner fra tiden etter 1940. Det bør legges særlig vekt på enhetlige områder og tematiske registreringer i tillegg til enkelt kulturminner.*

Kommentar: Punktene 6, 7 og 8 er ivaretatt gjennom vedtaket i Formannskapet, og er innarbeidet i planprogrammet.

9. *Kartlegge alle typer kunst og minnesmerker av kulturminneverdi.*

Kommentar: Videre kartlegging av kulturminneverdier vil være et aktuelt tema for handlingsplanen. Det vil være viktig i arbeidet med kommunedelplanen å dra tydelige grenseganger mellom kulturminneinteresser og andre forvaltningsområder.

10. *Kartlegge gravplasser med kulturminneverdi.*

Kommentar: Punktet er ivaretatt gjennom vedtaket i Formannskapet, og er innarbeidet i planprogrammet

11. *Kartleggingene skal være utgangspunkt for en plan for vern av gravplasser, minnesmerker og kunst med kulturminneverdi.*

Kommentar: En plan for vern av gravplasser, minnesmerker og kunst med kulturminneverdi vil være aktuelt å vurdere som en oppfølgingsoppgave etter kartlegging av gravplasser. Det vil være viktig i arbeidet med kommunedelplanen å dra tydelige grenseganger mellom kulturminneinteresser og andre forvaltningsområder.

12. I tillegg til verdisettingen, svært høy verdi, høy verdi, middels verdi og lav verdi bes kommunedirektøren om å vurdere flere typer delverdier av kulturminnene. Kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap vurderes ut fra opptil syv forskjellige delverdier. Disse vektet ikke innbyrdes, men skal hver for seg gi indikasjoner på hvilke forhold ved objektet som er av betydning for den samlede vurderingen.

- *Aldersverdi*
- *Autentisitet · Miljø-/strøksverdi*
- *Representativitet*
- *Sjeldenhet (type, utførelse, arkitektur eller bruk)*
- *Kunstnerisk eller arkitektonisk verdi Identitet og/eller symbolverdi*
- *Historisk og/eller pedagogisk betydning*

Kommentar: Gjennomført kartlegging og verdisetting baseres på metodikk utarbeidet av Buskerud fylkeskommune. Det vil vurderes hensiktsmessigheten av flere typer delverdier ved videre registrering av kulturminner.

Formål og bakgrunn

Gjeldende «Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Bærum 2010-2020», vedtatt desember 2009, har vært et viktig verktøy i kulturminneforvaltningen frem til i dag. Planens handlingsdel har ikke vært rullert de seneste 12 årene, og er mer eller mindre fullført. Kunnskapsgrunnlaget og planens struktur, innhold og begrepsbruk bør oppdateres, og behovet for en ajourført kommunedelplan for kulturmiljøer i Bærum er nå betydelig. Rullering av planen ble vedtatt som del av kommunens planstrategi i 2021.

Kommunedelplanen inngår i et planhierarki hvor kommuneplanens samfunnsdel og arealdel er førende for alle kommunens planer og strategier. Kommuneplanens samfunnsdel (vedtatt 23.06.21) har tydelige føringer for samfunnsutviklingen med målsettingene:

1. **Klima- og miljømessig bærekraft;** Bærumssamfunnet er klimaklokt
2. **Sosial bærekraft:** I Bærumssamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter
3. **Økonomisk bærekraft:** Bærumssamfunnet er attraktivt og inkluderende.
4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

KDP for kulturminner, kulturmiljø og landskap skal oppdateres mht. hvordan forvaltning av kulturarven skal bidra til disse målene. Det er også en ambisjon at planen skal bidra til tydeligere føringer i form av veiledninger og videreføre arbeidet med verdisetting av kulturminner.

Redegjørelse

Kommunedelplan for kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap danner en kunnskapsbase for vår kulturarv. Den skal bidra til å synliggjøre kulturminneverdier, hjelpe oss i å forstå sammenhenger, få innsikt i kulturarven og hjelpe oss med prioriteringer i den videre steds- og byutviklingen i forvaltningen av disse verdiene. Kunnskapsgrunnlaget danner en viktig ramme for videre plan- og byggesaksbehandling og kommunens forvaltnings- og veiledningsarbeid.

I planarbeidet skal det jobbes konkret med følgende temaer:

- Forhold til overordnede målsettinger

Ved fastsettelse av kommuneplanens samfunnsdel og det oppfølgende arbeidet med arealdelen, er hensynet til klima og miljø, kvalitet i våre omgivelser og bokvalitet kommet tydeligere på banen. Hvilken rolle kommunens kulturminner og -miljø kan bidra til å bygge opp under målene om klima, miljø og kvalitet vil være sentralt i dette revisjonsarbeidet.

- Planens oppbygging

Kunnskapsgrunnlaget og planens struktur, innhold og begrepsbruk bør oppdateres. Det er også behov for en oppdatering og omstrukturering av innhold, den tematiske oppbyggingen av planen samt oppdatering av begrepsbruk for samsvar mot nasjonale føringer som har endret seg siden forrige vedtak (2010). Det er også behov for oppdatering ved nye registreringer, både gjennomførte og planlagte, og planen bør tilpasses digitale medier i sin struktur og oppbygging.

- Registreringer og verdisettinger

Kartlegging av kulturminner og -miljø er et løpende arbeid - og etterhvert som tiden går er det flere bygg som blir del av vår kulturarv. Det ligger mye kunnskap om kommunens kulturminner og -miljø i gjeldende Kommunedelplan. I løpet av den senere tid er det i tillegg utført nye / oppdaterte registreringer og kartlegginger, blant annet med verdisetting av enkeltminner. Dette danner et viktig grunnlag for å videreutvikle kunnskap og kartlegging, og eksisterende kunnskap vil - sammen med ny - innarbeides i og legges til grunn for revisjon av planen.

Småhus er også et gjentakende tema i kommunens administrative arbeid. En stor andel av kommunens småhus inngår som del av kulturminneverdiene. Hvordan kulturminneperspektivet kan bidra til å løfte og forenkle vurderinger og prioriteringer i disse områdene vil også være en oppgave i planarbeidet.

- Digitalisering

Ved kommende Kommunedelplan skal digitale virkemidler benyttes og hjelpe oss i formidling av kunnskap og veiledning til de som eier og forvalter kulturminner i Bærum. Det skal utvikles en digital portal som samler og formidler kunnskap og veiledning for utbyggere, innbyggere og andre interesserte.

- Handlingsdel

En kommunedelplan for kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap er ment som et styringsverktøy hvor handlingsdelen utgjør en vesentlig del. Handlingsplanen skal være en oversikt over planlagte tiltak og oppgaver med prioritering og tidsrammer innenfor kommende planperiode. Gjennom handlingsplanen vil det altså konkretiseres hvordan man skal jobbe for å bidra til kommunens måloppnåelse og økt kunnskap. Her vil det også konkretiseres hvordan man skal arbeide med formidling og veiledning.

Konkret ønsker man at handlingsplanen skal konkretiseres innenfor temaene:

- Kartlegging/kvalitetssikring
- Forvaltning/bevaring
- Formidling/informasjon
- Verdiskaping og kulturarv

Høring og uttalelser

Forslag til planprogram ble behandlet i Formannskapetets møte 14.02.2023, sak 026/23, og vedtatt sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn. Det er varslet oppstart av arbeidet og Planprogram for Kommunedelplan for kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap 2023-40, har vært på høring/offentlig ettersyn i perioden 10.03.2023-28.04.2023.

Det har kommet inn 10 merknader til arbeidet. Det er i hovedsak positive tilbakemeldinger knyttet til revisjon av planarbeidet. I tillegg er det kommet noen ønsker om tillegg og presiseringer for planprogrammet og kommende planarbeid. Følgende tema er innarbeidet som tillegg i planprogrammet:

- Premisser for planarbeidet; Her er det lagt inn føringer fra
 - Riksantikvarens klimastrategi for kulturmiljøforvaltning
 - Riksantikvarens bystrategi
- Registreringer
 - her er det ryddet litt med sikte på tydeliggjøring av hva som er gjennomført (og skal innarbeides i planen) og hva som skal gjennomføres i videre arbeider
- Handlingsdelen
 - handlingsdelen er oppdatert med en rekke tema som har kommet som innspill til planarbeidet, blant annet
 - behov for nye registreringer
 - identifisere og tydeliggjøre kulturverninteressene innenfor prioriterte vekstområder
 - tydeligere formidling av roller i kulturminneforvaltningen
 - utdyping av behov for veiledningsmateriell

Videre prosess og medvirkning

I planprosessen legges det opp til en medvirkningsprosess, der interesserte og berørte parter skal ha mulighet til å komme med innspill både før, under og etter at det ferdige plandokumentet legges ut til offentlig ettersyn. Det planlegges for både

- Dialog og samhandlingsmøter med særinteresseorganisasjoner og velforeninger
- Åpne kontordager
- Høringsmøter
- Regionalt planforum.

Fremdriften for planarbeidet er noe forskjøvet, men forutsettes å vedtas endelig i løpet av 2024.

- Fastsettelse av planprogram Vår -23
- 1.gangsbehandling av plan Vår/sommer -24
- Høring/Offentlig ettersyn Sommer/høst -24
- Fastsettelse av plan Vinter -24

Organisatoriske og økonomiske konsekvenser av beslutningene

Kommende planarbeid har ikke organisatoriske eller økonomiske konsekvenser for kommunen ut over det som kan løses innenfor dagens rammer. .

- Planen vil ikke medføre økonomiske konsekvenser for kommunen, ut over egen saksbehandlingstid og utarbeidelse av plandokumenter.
- Prosjektmidler vil bli søkt om løpende ved behov.
- Kommende handlingsplan kan medføre kostnader, for eksempel kan dette gjelde kartlegging av kulturhistoriske verdier, hvor det kan være behov for bruk av konsulenter, og eventuelle tilskuddsordninger. Eventuelle reguleringsplanarbeid kan medføre ekstrakostnader der dette gjennomføres. Dette vil konkretiseres gjennom handlingsplanen og omtales der.

Beslutningspunkter

Det skal tas stilling til hvor vidt Planprogram for Kommunedelplan for kulturminner, som vist i dokument 6332795 skal fastsettes, jf. plan- og bygningsloven § 11-13.

Kommunedirektøren anbefaler vedtak av planprogrammet.

Vedlegg

Planprogram for Kommunedelplan for kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap 2023-43 6332795

Merknadsbehandling - Oppsummering av innkomne høringsuttalelser med kommunedirektørens kommentarer	6332255
Innkomne merknader	6332266

Behandlingen i møtet 14.06.2023 Formannskapet

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet- 14.06.2023- 135/23

Vedtak:

Planprogram for Kommunedelplan for kulturminner, som vist i dokument 6332795 fastsettes, jf. plan- og bygningsloven § 11-13.

Behandlingen i møtet 08.06.2023 Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur

Votering:

Kommunedirektørens forslag ble enstemmig vedtatt.

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur- 08.06.2023- 057/23

Innstilling:

Planprogram for Kommunedelplan for kulturminner, som vist i dokument 6332795 fastsettes, jf. plan- og bygningsloven § 11-13.

Behandlingen i møtet 08.06.2023 Planutvalget

Votering:

Kommunedirektørens forslag ble enstemmig vedtatt.

Planutvalget- 08.06.2023- 125/23

Innstilling:

Planprogram for Kommunedelplan for kulturminner, som vist i dokument 6332795 fastsettes, jf. plan- og bygningsloven § 11-13.